

POROČILA**Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU v letu 2010**

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://giam.zrc-sazu.si>

Geografski inštitut Antona Melika je imel v letu 2010 enaintrideset redno zaposlenih raziskovalcev in dve tehnični delavki ter več stalnih in občasnih pogodbenih sodelavcev, ki so sodelovali pri raziskovalnih projektih in nalogah. Inštitut vodi predstojnik dr. Drago Perko, njegova pomočnika pa sta dr. Mimi Urbanc in dr. Matija Zorn. Znanstveni svet inštituta sestavljajo akademiki dr. Andrej Kranjc, dr. Igor Vrišer (do 31. 5.) in dr. Dragica Turnšek (od 1. 6.) ter dr. Matej Gabrovec, dr. Drago Kladnik, dr. Drago Perko, dr. Marjan Ravbar (predsednik) in dr. Maja Topole.

Inštitut ima 7 organizacijskih enot: Oddelek za fizično geografijo vodi dr. Matija Zorn, Oddelek za socialno geografijo dr. Marjan Ravbar, Oddelek za regionalno geografijo dr. Drago Perko, Oddelek za naravne nesreče dr. Blaž Komac, Oddelek za varstvo okolja dr. Aleš Smrekar, Oddelek za geografski informacijski sistem dr. Matej Gabrovec in Oddelek za tematsko kartografijo mag. Jerneja Fridl.

Na inštitutu delujeta tudi Zemljepisni muzej, ki ga vodi Primož Gašperič, in Zemljepisna knjižnica, ki jo vodi dr. Maja Topole.

Na inštitutu je sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Njen predsednik je dr. Milan Orožen Adamič, njena sekretarka pa dr. Maja Topole.

Leta 2010 je raziskovalno delo sodelavcev inštituta potekalo v okviru raziskovalnega programa ter treh temeljnih, dveh aplikativnih, enega ciljnega in devetih mednarodnih projektov. To so:

- šestletni raziskovalni program **Geografija Slovenije** (vodja dr. Marjan Ravbar),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Uporaba geografskega informacijskega sistema pri reliefni členitvi Slovenije** (vodja dr. Blaž Komac),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Geografija človeških virov Slovenije** (vodja dr. Marjan Ravbar),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Kulturna demografija prve svetovne vojne** (vodja dr. Petra Svoltjšak),
- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Slovenski eksonimi: metodologija, standardizacija, GIS** (vodja dr. Drago Kladnik),
- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Določanje naravnih pokrajinskih tipov Slovenije z geografskim informacijskim sistemom** (vodja dr. Drago Perko),
- triletni ciljni raziskovalni projekt **Izvajanje regionalne politike v spremenjenih pogojih upravljanja z razvojem zaradi uvedbe novih teritorialnih ravni** (vodja dr. Janez Nared),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega 7. okvirnega programa **CapHaz-Net – Social capacity building for natural hazards: towards a more resilient society** 'Izboljšanje razmerij med družbo in naravnimi nesrečami: prožnejši družbi naproti' (vodja dr. Blaž Komac),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Alp) **ClimAlpTour – Climate change and its impact on tourism in the Alpine space** 'Podnebne spremembe in njihov vpliv na turizem v Alpah' (vodja dr. Mimi Urbanc),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Alp) **CAPACities – Competitiveness actions and policies for Alpine cities** 'Dejavnosti in politike za spodbujanje konkurenčnosti alpskih mest' (vodja dr. Janez Nared),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Evrope) **Catch_MR – Cooperative approaches to transport challenges in metropolitan regions** 'Združeni pristopi za reševanje prometnih izzivov metropolitanskih območij' (vodja dr. Janez Nared),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Sredozemlja) **OTREMED – Tool for the territorial strategy of the MED space** 'Orodje za strateško prostorsko načrtovanje v Sredozemlju' (vodja dr. Matija Zorn),

- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega ozemeljskega sodelovanja (Območje Sredozemlja) **2Bparks** – *Creative sustainable management, territorial compatible marketing and environmental education to be parks* ‘Ustvarjalno trajnostno gospodarjenje, trženje po meri območja in okoljska vzgoja o parkih’ (vodja dr. Aleš Smrekar),
- štiriletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega programa Life + **INCOME** – *Improved management of contaminated aquifers by integration of source tracking, monitoring tools and decision strategies* ‘Učinkovito upravljanje onesnaženih vodonosnikov – povezava postopkov za odkrivanje in nadzor virov onesnaženja ter ukrepov za izboljšanje stanja’ (vodja dr. Aleš Smrekar),
- dvoletni bilateralni slovensko-srbski raziskovalni projekt **Naravne nesreče kot dejavnik pokrajinskih sprememb in sprememb načrtovanja rabe prostora v Srbiji in Sloveniji** (vodja dr. Blaž Komac),
- dvoletni bilateralni slovensko-ruski raziskovalni projekt **Geografsko zamišljanje nacionalne pokrajine: primerjalna analiza med Slovenijo in Rusijo** (vodja dr. Mimi Urbanc).

Ostali projekti in naloge pa so:

- **Izdelava ocene obremenjenosti gozdnega dela Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib** (vodja dr. Aleš Smrekar),
- **Kras kot kazalnik manj ugodnih območij za kmetijstvo** (vodja dr. Drago Perko),
- **Razširitev enciklopedije naravne in kulturne dediščine na Slovenskem – DEDI II** (vodji mag. Jerneja Fridl, mag. Mateja Šmid Hribar),
- **ARZENAL – Virtualna zakladnica nacionalne dediščine ZRC SAZU** (vodja mag. Jerneja Fridl),
- **Zbirka atlasov DZS** (vodja dr. Drago Kladnik),

MIHA PAVŠEK

Slika 1: Po septembrskih poplavih so sodelavci inštituta iz helikopterja posneli nekatera poplavljena območja v Sloveniji (na sliki Struge v Občini Dobrepolje zgodaj popoldne 23. 9. 2010).

MIHA PAŠEK

Slika 2: Zemljepisni muzej inštituta redno prireja predstavitve starih zemljevidov, atlasov in geografskih knjig ter drugega starega gradiva za osnovnošolce in srednješolce.

- Zbirka mestnih načrtov in vodnikov revije **National geographic Popotnik** (vodja dr. Drago Perko),
- Priloge revije **National geographic Slovenia** (vodja dr. Drago Perko).
- Spremljanje dela Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije (vodja dr. Maja Topole).

Inštitut je organiziral več simpozijev in drugih srečanj:

- **Workshop on risk communication and risk education** (delavnica v okviru projekta CapHaz-net, Ljubljana, 7.–9. 6., soorganizator: Zvezni švicarski inštitut za raziskovanje gozda, snega in pokrajine, Inštitut za raziskave snega in snežnih plazov, Birmensdorf in Davos, Švica),
- **Geografski informacijski sistemi v Sloveniji 2009–2010** (simpozij, Ljubljana, 28. 9., soorganizatorji: Inštitut za antropološke in prostorske študije ZRC SAZU, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Zveza geografov Slovenije, Zveza geodetov Slovenije),
- **Slovenski regionalni dnevi 2010** (simpozij, Slovenj Gradec, 7.–8. 10., soorganizatorji: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Slovenski regionalno razvojni sklad in Mestna občina Slovenj Gradec),
- **OTREMED kick-off meeting** (odskočno srečanje in delavnica v okviru projekta OTREMED, Ljubljana, 18. 11., soorganizator: Regija Murcia, Španija).

Inštitut od leta 1952 izdaja znanstveno revijo **Acta geographica Slovenica/Geografski zbornik**, ki je od leta 2003 indeksirana na seznamu SCIE (*Science citation index expanded*) in izhaja enakovredno v angleškem in slovenskem jeziku tudi na medmrežju (<http://ags.zrc-sazu.si>), ter znanstveni knjižni zbirki **Geografija Slovenije** (od leta 1999) in **Georitem** (od leta 2007). V sodnih letih izdaja knjižno zbirko

MIHA PAVŠEK

Slika 3: Merjenje zgornjega roba Skutinega ledenika 21. 9. 2010.

GIS v Sloveniji (od leta 1994), v likih letih knjižno zbirko **Regionalni razvoj** (od leta 2007), vsako tretje leto pa knjižno zbirko **Naravne nesreče** (od leta 2010). Poleg rednih serijskih publikacij inštitut izdaja tudi občasne serijske in samostojne publikacije. Leta 2010 so izšle naslednje publikacije:

- Jani Kozina: **Prometna dostopnost v Sloveniji** (Georitem 14, ur. Drago Kladnik, Drago Perko, Založba ZRC, Ljubljana, 86 strani),
- Drago Perko, Matija Zorn (ur.): **Geografski informacijski sistemi v Sloveniji 2009–2010** (GIS v Sloveniji 10, Založba ZRC, Ljubljana, 341 strani),
- Janez Nared, Drago Perko (ur.): **Na prelomnici: razvojna vprašanja Občine Idrija** (CAPACities 1, Založba ZRC, Ljubljana, 224 strani),
- Matija Zorn, Blaž Komac, Miha Pavšek, Polona Pagon (ur.): **Od razumevanja do upravljanja** (Naravne nesreče 1, Založba ZRC, Ljubljana, 374 strani),
- **Acta geographica Slovenica 50-1** (ur. Blaž Komac, Založba ZRC, Ljubljana, 169 strani),
- **Acta geographica Slovenica 50-2** (ur. Blaž Komac, Založba ZRC, Ljubljana, 161 strani).

Inštitutski raziskovalci so leta 2010 skupaj objavili 4 monografije, 53 poglavij v monografijah in 61 člankov. Imeli so 103 različna predavanja doma in na tujem. Udeležili so se 84 raziskovalnih obiskov v tujini, inštitut pa je obiskalo 14 tujih raziskovalcev, od tega so bili 4 tuji raziskovalci na inštitutu na večmesečnem izpopolnjevanju.

Raziskovalci inštituta so bili dejavni tudi kot uredniki in člani uredniških odborov številnih knjig in revij, v različnih komisijah državnih organov, pri Gibanju znanost mladini, kot mentorji podiplomskih mladih raziskovalcev, srednješolcev in osnovnošolcev, v Zvezi geografov Slovenije in Ljubljanskem geografskem društvu ter drugod.

Drago Perko